

20. Szövegértés, szövegalkotás 3.

1. Az alábbi idézet alapján fogalmazd meg, hogy mit jelentett Miklós számára ez az álom!

„A játszi reménység amidőn imette
A boldogtalannál hitelét vesztette,
Álmot küld szemére, kecsegtető álmot,
Avval édesíti a nyomoruságot.

Toldi is álmában csephen győzedelmet
És nyert a királytól vétkeért kegyelmet;
Drága gyöngyös fegyver csillogott kezében,
Drágább örömkönyvű anyja két szemében.”

2. Írj legalább négy olyan mondatot, amely megfordulhatott Bence fejében, amikor a sírból ráugrott egy alak, akiről csak később derült ki, hogy ő Toldi!

3. Vedd össze az első feladatban szereplő idézetet a tizedik ének tizenkettedik versszakával! Írd le, hogyan és miért kapcsolódnak egymáshoz!

4. Készíts jellemterképet Miklósról! Az alábbi ábra segítséget nyújt ehhez. Az ábrát kiegészítheted további részekkel is!

2. Költői eszközök

1. Helyezd el az alábbi kifejezéseket a táblázatban! Pótold a hiányzó oszlopcímeket!

oroszlánszív; lőfarkas zászló; az oszmán félhold veresége; kövek száguldó zuhanása; a létrák kétségbeesve kapaszkodnak a falakba; harcos harcos hátán nyomakszik; kavicsok, kövek, sziklák hullanak alá a magasból; tolong egyre följebb; éles kardját kirántotta; dőfésre emelte lándzsáját; a kopasz rettenet lehull a semmibe; hófehér gyolcs ruhája.

Metafora		Megszemélyesítés		Párhuzam
	gyertyaként lángoló torony		török, kardok, lándzsák villognak	

2. Töltsd ki a táblázatot! Segítségként az első sort teljesen kitöltöttük.

Teljes metafora	Csonka metafora	Hasonlat
kőnyei igazgyöngyök	igazgyöngy	„Kőnyei igazgyöngyként csordultak végig arcán!”
		buta, mint a tók
		oroszlánként harcoló nő
	szénfekete	
az ajka cseresznye		

3. Írd ki a költői képeket az idézetből! Mi a költői kép neve? Fogalmazd meg, hogy mit jelent!

„Tüzesen sűt le a nyári nap sugára
Az ég tetejéről a juhászbojtárra.
Főlétséges dolog sütnie oly nagyon,
A juhásznak úgyis nagy melege nagyon.

Szerelmem tüze ég fiatal szívében
Úgy legelteti nyáját a faluvégen.
Faluvégen míg nyája szerzte legelesz,
Ő addig subáján a fűben heverész.”

4. Írj verset, amely ütemhangsúlyos verselésű és a sortípusa felező tizenkettes!

6. Problémamegoldás

1. Fogalmazd meg kerek egész mondatokkal, hogy milyen műfaji hasonlóságokat és különbségeket találsz *A walesi bárdok* és a *Kőműves Kelemen* című balladák között!
2. Milyen lehetőségek közül választhattak a kőművesek a sikertelenség láttán?
3. Amikor Kőműves Kelemen meglátta a feleségét, nagyon megijedt. Megmenthette volna-e a feleségét? Írj párbeszédet, amelyben megpróbálja meggyőzni társait, hogy álljanak el kegyetlen tervüktől!
4. Készíts mérleget a vár elkészültéről Kőműves Kelemen szemszögéből!

7. Problémamegoldás

1. Fogalmazd meg négy állítást a balladáról mint műfajról!
2. Válassz az alábbi képhez a versből olyan idézetet, amelyik kifejezi a kép hangulatát!

3. Állítsd helyre az összekevert verssorokat! Milyen ellentétpár található ebben a három versszakban?

Vadat és halat, s mi jó falat
 Léptel fakó lován;
 És néma tartomány.
 Vendégli a királyt.

Sürgő csoport, száz szolga hord,
 Hol aznap este szállt;
 Montgomery, a vár ura,
 Edward király, angol király

Körötte csend amerre ment,
 Szem-szájnak ingere,
 Hogy nézni is tereh;
 Montgomery a vár neve.

4. A bárdok és a király konfliktusának ki volt a győztese, és miért? Fogalmazd meg négy-öt összefüggő mondatban!

15. Szövegalkotás, szóbeli kommunikáció 2.

1. Sorold fel, milyen kalandokban volt része Miklósnak vándorútja során! Mindegyik kalandot jellemezd négy melléknévvel!

2. Az alábbi idézet a *Toldi* negyedik énekéből származik. Fogalmazd meg a versszakról két-három összefüggő mondatot!

„Majd az édes álom pillangó képeben
Elvetődött arra tarka köntösében,
De nem mert szemére szállni még sokáig,
Szinte a pirosló hajnal hasadtáig.
Mert félt a szunyogtól, félt a szürös nádtól,
Jobban a nádasnak csórtető vadától,
Félt az üldözőknek távoli zajától,
De legis-legjobbban Toldi nagy bajától.”

3. Keresd meg a költői képeket az alábbi versszakban! Hogyan nevezzük ezeket a költői képeket?

„Elfeküdt már a nap túl a nádas réten,
Nagy vörös palástját künn hagyá az égen,
De az éj erőt vett, csakhamar beronta,
Az eget, a földet bakacsinba vont,
És kiverte szépen koporsóságával:
Fényes csillagoknak milljom-ezerével;
Végre a szép holdat előkerítette
S ezüst koszorúnak fejtül odatette.”

4. Fogalmazd meg, hogyan folytatódna a történet, ha Györgynek sikerülne Miklóst elfognia!

18. Szövegértés, szövegalkotás 1.

1. Állítsd helyre az összekevert verssorokat! A *Toldi* melyik részének sorait kevertük össze?

Messziről lobogva tenger pusztaságon:
Minden dolgát szemfényvesztésnek hinnétek.
Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem
Parittyaköveit, öklelő kopjáját,
Elhülnétek, látva rettenetes pajzsát,
Nem terem ma párja hetedhét országon;
Rémlik, mintha látnám természetes növést,
Hallanám dübörgő hangjait szavának,

Pusztító csatában szálfá-öklelését,
Ez volt ám az ember, ha kellett, a gáton,
Ha most feltámadna s eljöne közéték,
Kit ma képzelnétek Isten haragjának.
Mint ha pásztortűz ég őszi éjszakákon,
Hárman sem bírnátok súlyos buzogányát,
És, kit a csizmáján viselt, sarkantyúját.
Majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.

2. Írd le néhány mondatban, hogy mi játszódhatott le György fejében, amikor öccse meg akarta ütni!

3. Hogyan jellemzi Miklós erejét a költő a harmadik énekben? Idézetekkel válaszolj!

4. Gondolattérkép. Vizsgáld meg, milyen kapcsolat van Miklós tettei és tulajdonságai között! Töltsd ki az alábbi ábrát!

